

SALAMANTERIN ARVOITUS

JØRN LIER HORST
SALAMANTERIN ARVOITUS

Suomentanut Sanna Manninen

Pohjoismaiden ministerineuvosto on tukenut kirjan
suomentamista.

Norjankielinen alkuteos *Salamandergåten*

Copyright © Kagge Forlag AS 2012

Norwegian edition published by Kagge Forlag AS, Oslo

Published by agreement with Hagen Agency, Oslo

ISBN 978-952-5701-54-8

1. painos

Painopaikka Scandbook, 2015

Sitruuna Kustannus Oy
www.sitruunakustannus.fi

Sisällys

1.	Mies rannalla	7
2.	Jäljet hiekassa	13
3.	Salamanteri	19
4.	Hylky	24
5.	Yhdeksän huonetta	29
6.	Kutsumattomia vieraita	36
7.	Kaksi miestä veneessä	40
8.	Näkymättömissä	45
9.	Odottamaton vieras	49
10.	Kiellettyä aluetta	54
11.	Myöhäinen saapuminen	61
12.	Punainen auringonlasku	65
13.	Herttapari	70
14.	Tyyntä ennen myrskyä	75
15.	Tietovisa	81
16.	Syvillä vesillä	86
17.	Sitä on ilmassa	92
18.	Myrsky-yö	97
19.	Mies yli laidan	101
20.	Vankina	105
21.	Kaakaota ja kermavaahtoa	111
22.	Epäilyttävä mekko	115

”Tiedän vain sen, etten tiedä mitään.”
Sokrates (470–399 eaa)

Mies rannalla

Cecilia Gaathe ei ollut koskaan nähnyt kuollutta ihmistä. Ei ennen kuin nyt.

Hän ei ollut saanut nähdä äitiä, kun tämä kuoli edellisvuonna. Vanha Tim oli löytänyt äidin laskuveden paljastamasta kivikosta Ankeriasniemestä. Cecilia oli kuullut Timin kertovan muille täysihoitolassa, ettei näky ollut ollut kaunis. Ankeriaat olivat olleet äidin kimpussa.

Nyt hänen edessään makasi mies vatsallaan ja pää hiekkaan hautautuneena. Mieheen oli takerunut levää ja meriheiniä. Jalat olivat yhä vedessä aivan kuin hän olisi raahautunut maihin ja tuupertunut rannalle.

Cecilian sydän hakkasi kurkussa niin että hänen oli vaikea saada henkeä. Hän tärisi aivan kuin joku olisi ravistellut. Tärinä tuntui käsivarsissa ja jaloissa, jopa suussa.

Hän otti pari askelta taaksepäin, sulki silmänsä ja käänsi kasvonsa pois.

”Onko hän kuollut?” kuului hänen takaansa.

Cecilia kääntyi katsomaan. Kysyjä oli tuntematon poika. Pojalla oli ruskea iho, ja hän piteli toisessa kädessään kuulokkeita ja varjosti toisella silmiä kirkaalta aamuauringolta. Cecilia ei nähnyt kunnolla pojan silmiä, mutta tämä oli hieman pitempi kuin hän ja ehkä kolmetoistavuotias.

Cecilia nielaisi ja veti henkeä.

”Miltä näyttää?” hän sanoi.

Hänen äänensä värisi, eikä hän kuulostanut niin reippaalta kuin olisi halunnut.

Poika otti muutaman askeleen Cecilian viereen. Hän kallisti päätään, ja Cecilia kääntyi myös katsomaan ruumista. Miehen käsivarret olivat levälään. Takin toinen hiha oli liukunut ylös ja paljastanut tatuoidun liskon.

”Sori”, poika sanoi ja keräsi kuulokkeiden johdon kiepille. ”Tyhmä kysymys.”

Hän otti sortsien taskusta iPhonen.

”Oletko ilmoittanut kenellekään?” hän kysyi.

Cecilia pudisti päätään.

Poika ei ryhtynyt valitsemaan numeroa vaan kohotti puhelinta ja näppäsi valokuvan. Sitten hän astui pari askelta lähemmäs ja näppäsi toisen.

”Etkö aio...” Cecilia aloitti.

”Joo, joo”, poika sanoi ja alkoi naputella puhelinta.

”Kenelle sinä soitat?”

”Äidille”, poika sanoi etsiessään numeroa. ”Äiti on täysihoitolan pomo”, hän lisäsi ja nyökkäsi maihin päin.

Samassa Cecilia tajusi, kuka vieras poika oli, ja puristi suunsa suppuun. Cecilian äiti oli johtanut

täysihoitolaa. Äidin kuoleman jälkeen isä oli yrittänyt pyörittää täysihoitolaa yksin. Se oli sujunut hyvin syksyllä ja talvella, kun vieraita ei ollut kovin paljon, mutta kesäksi isän oli ollut pakko palkata joku äidin tilalle.

Pojan nimi oli Leo. Hänen äitinsä nimi oli Rebekka. Leo ja Rebekka Bast. Oli sovittu, että he saapuisivat tänään ja asuisivat täysihoitolan yksityisellä puolella.

Cecilia kuuli kun Leo kertoi kuolleesta miehestä puhelimesta. Leon ääni oli vakaa ja rauhallinen. Sanottuaan asiansa hän lopetti puhelun.

Aallot vierivät verkkaan valkealle rannalle ja lipuivat hitaasti pois. Ne nykivät liikkumattoman miehen housunlahkeita.

Cecilia yritti olla katsomatta miestä. Hän antoi katseensa liukua pyöreiksi ja sileiksi hioutuneilla kallioilla, jotka reunustivat lahtea molemmin puolin. Muutama lokki kaarteli laiskasti taivaalla. Kauempana näkyi maihin palaava kalastusalus. Illalla ja yöllä oli myrskynnyt, mutta nyt meri oli niin tyyni, että majakan luona näki kallioiden ja kivilohkareiden heijastumat vedessä.

Oikeastaan Cecilia oli päättänyt olla puhumatta uudelle pojalle tai hänen äidilleen, joka tuli johdamaan täysihoitolaa. Kuollut mies oli muuttanut kaiken.

”Mitä luulet että on tapahtunut?” Cecilia kysyi.

Leo kohautti olkapäitään. Tumma kuriton otsatukka heilahti.

”Hän on varmaan hukkunut”, Leo sanoi. ”Täällä on ennenkin hukkunut ihmisiä.”

Cecilia ei vastannut. Hän tiesi liiankin hyvin, että Leo oli oikeassa.

”Mutta miten mies joutui tänne?” hän kiiruhti kysymään ennen kuin Leo sanoisi enempää. ”Kuka hän on? Ja mistä hän tulee?”

Leo käänsi katseensa häneen. Silmät olivat kirkkaat ja vihreät, Cecilia huomasi nyt. Pienistä pupilleista lähti ohuita ruskeita juovia.

”Mistä minä tietäisin?” Leo sanoi.

Cecilian isä ehti rannalle ensin. Hän oli hengästynyt juoksemisesta. Tuuheat harmaat hiukset olivat valahtaneet otsalle. Hän haroi hiuksiaan ja suoristi silmälasinsa. Nimikyltti hänen rinnassaan oli vinossa. *Alan W. Gaathe, johtaja.*

Isän perässä tuli nainen, jolla oli polvipituinen hame, piukka neulepusero ja lyhyet vaaleat hiukset. Korkeakorkoisten kenkien vuoksi hän ei päässyt perille yhtä nopeasti.

Isä pysähtyi ja hieroi niskaansa. Leon äiti seisahdutti Cecilian ja Leon eteen ja katsoi hetken ruumista ennen kuin kääntyi heihin päin.

”Te ette voi jäädä tänne”, hän sanoi ja levitti käsivartensa, jotta hänen ohitseen olisi vaikea nähdä.

Cecilian isä oli samaa mieltä.

”Käy hakemassa lakana liinavaatehuoneesta”, hän sanoi Cecialle. ”Sen jälkeen voitte mennä istumaan tuonne”, hän ehdotti ja osoitti hiekkatormää rannan yläpuolella.

”Mutta minähän hänet löysin.” Cecilia yritti vastustella.

Isä kietoi käsivartensa hänen harteilleen.

”Tiedän”, isä sanoi. ”Mutta emme voi jättää miestä noin.”

Cecilia nyökkäsi ja säntäsi juoksuun.

Puoli tuntia myöhemmin ranta oli täynnä väkeä. Cecilialla ja Leolla oli hyvä näköalapaikka hiekkatörmällä, minne isä oli passittanut heidät. Aurinko kimalteli vedessä, ja Cecilia siristi silmiään häikäisevässä valossa.

Poliisiauto oli ajanut kesänvihreälle ruohotasanteelle hiekkarannan yläpuolelle, ja Cecilian hakeman valkean lakanan molemmin puolin seisoivat univormupukuinen poliisi. Toinen heistä puhui toimittajalle, jonka olalla roikkui kamera hihnassa. Rannalle oli tullut useita hotellin vieraita, he seisoskelivat pienissä rykelmissä. Myös vahtimestari ja hänen vaimonsa olivat paikalla, samoin Edgar keittiöstä. Rantatalossa asuva Christian Lasson oli tullut tahraisessa maalarintakissaan. Hieman kauempana Vanha Tim nojasi keppiinsä molemmin käsin ja tarkasteli tapahtumia.

Cecilia nousi seisomaan. Une käveli isänsä kanssaa rantaa pitkin muiden luo. Une piti Egonin hihnaa tiukalla. Koira haukahti pari kertaa, ja kaikki kääntyivät katsomaan.

”Minne sinä menet?” Leo kysyi.

”Unen luo.”

Leo nousi ja tuli hänen perässään.

Une oli kaksitoistavuotias tyttö. Hänellä oli pisamia, kiharat ruskeat hiukset ja sekä pikkuveli että isovelji. He asuivat Venepoukamassa ympärivuotisesti. Heidän talonsa oli aallonmurtajan yläpuolella poukaman itärannalla.

Unen isä oli kalastaja. Hänen nimensä oli Widar, ja hänellä oli yllään kunnan sadetakki ja sadehousut, korkeakauluksinen villapaita ja suuret kumisaappaat.

”Veneen hylky on Kiviluodon edustalla”, Widar sanoi ja osoitti pientä saarta poukaman edessä. ”Mies olisi selvinnyt, jos hänellä olisi ollut pelastusliivit. Ne ovat edelleen veneessä.”

Toinen poliiseista tuli Widarin luo.

”Mies on varmasti ajanut karille viime yön myrskyssä”, Unen isä jatkoi. ”Luoja tietää, mihin hän oli menossa.”

Cecilia katsoi Kiviluotoa. Onnettomuus, hän ajatteli. Oli tapahtunut onnettomuus. Silti jokin ei täsmännyt. Jalanjäljet. Nyt utelioiden askeleet olivat tallanneet jäljet, mutta Cecilia oli nähnyt ne. Joku oli käynyt kuolleen miehen luona ennen Ceciliaa ja jättänyt hiekkaan jalanjäljet.

2. LUKU

Jäljet hiekassa

Helmi oli sopiva nimi vanhalle täysihoitolalle. Valkoiseksi maalatussa päärakennuksessa oli korkea kellari, kaksi asuinkerrosta, useita lasiverantoja, parvekkeita, kattoerkkereitä ja neliskulmainen torni. Erilaisia käytäviä oli niin paljon, että Cecilia eksyi niihin toisinaan vieläkin.

Vanhasta rakennuksesta oli seitsemänkymmentä metriä rantaan ja esteetön näköala silmänkantamattomiin. Täysihoitolan ympärillä kasvoi korkeita tammia, ja sen takana oli vanhoja peltoja, latoja ja koivumetsää. Pelloilta haetuista sammuiloituneista kivistä oli rakennettu matala aita erottamaan vanhan omenatarhan valkoapilat ja liilat horsmat laajasta tasangosta. Kauempana idässä oli metsän peittämiä harjanteita ja niiden takana pyöreälakinen vuori kuin sokeritoppa.

Paikka oli vanha terveyskylpylä. Sata vuotta sitten vieraat tulivat höyrylaivalla syvänmerenlaituriin tai junalla kylään ja jatkoivat hevosvaunuilla rannikolle. Vedenrajassa oli kylpytaloja, joissa vie-

raat hoidattivat jäykkiä jäseniään märällä savel-la täytetyissä suurissa ammeissa tai rentoutuivat lämpimässä männynneulaskylvyssä. Iltaisin pää-kaupungista tulleet taiteilijat ja muusikot viihdytivät salongissa tai juhlasalissa.

Cecilian isoisän isä oli rakennuttanut kylpylän. Sodan aikana saksalaiset olivat vallanneet pää-rakennuksen upseeriensa asunnoksi. Sen jälkeen omistajia oli ollut useita, kunnes Cecilian äiti ja isä olivat ostaneet paikan takaisin. Ennen kuin huoneita saattoi vuokrata vieraille, taloon oli tehty pitkään remonttia, ja siellä täällä oli vieläkin rakennustelineitä ja puolityhjiä maalipurkkeja.

Helmi oli sellainen paikka, jonne matkustettiin varta vasten, Cecilian äiti oli aina sanonut. Se oli totta, sillä sinne pääsi vain yhtä tietä. Ei ollut mahdollista ajaa ohi tai jatkaa matkaa.

Tie kiemurteli ohi mautilojen, hevoshakojen ja mustiksi kynnettyjen peltojen, kääntyi syvänmerenlaiturille, jonka vieressä oli Unen perheen valkoiseksi maalattu vanha luotsitalo, ja seuraili rantaa kunnes päättyi pysäköintialueelle täysihoidtolan eteen. Ne joilla oli puomin avain saattoivat jatkaa soratietä Ankeriasniemen majakalle tai Myllylammelle.

Leveä puuportaikko johti täysihoidtolan tilavalle verannalle, jolla oli keinutuoleja, pikkupöytiä ja katoksen kattoparruista roikkuva iso puinen keinu.

Cecilia nousi portaat edellä. Leo seurasi häntä, samoin Une joka talutti Egonia hihnassa.

Kaksoisovien vieressä oli värikäs papukaija soi-keassa häkissä.

”Mikä sen nimi on?” Leo kysyi.

”Arthur”, Cecilia vastasi.

”Onko se sinun?”

”Ei, se on nimetty omistajansa mukaan. Hän vain jätti sen tänne.”

”Ihan tosi? Noin vain?”

”Yli kaksikymmentä vuotta sitten”, Une sanoi ja sitoi koiran hihnan verannan kaiteeseen.

”Onko papukaija yli kaksikymmentä vuotta vanha?”

Une nyökkäsi. ”Se voi elää yli satavuotiaaksi.”

Leo nosti sinisen höyhenen verannan lattialta ja työnsi sen häkin säleiden välistä. Papukaija näykäisi sitä.

”Miksi omistaja jätti sen tänne?”

Cecilia kohautti olkapäitään. ”Kukaan ei tiedä.”

”Osaako se puhua?”

”Vähän.”

Cecilia meni häkin luo ja vihelsi. Papukaija pudisti päätään.

”*Siinäkö sinä istut?*” sen nokasta kuului. ”*Arthur. Arthur. Siinäkö sinä istut?*”

He nauroivat.

Isojen ikkunoiden ansiosta vastaanottoaula oli valoisa ja ilmava. Cecilian isä ja Leon äiti seisoivat tiskin takana.

”Onko kaikki hyvin, Cecilia?” isä kysyi ja nosti katseensa papereista.

”On. Olemme menossa torniin.”

Torni oli Cecilian valtakunta. Hän asui isän kanssa täysihoidolan yksityisellä puolella, missä

hänellä oli oma huone, mutta se oli niin pieni ettei sinne mahtunut juuri muuta kuin sänky. Kaikki hänen tavaransa olivat neliskulmaisessa tornihuoneessa, ja yleensä hän vietti päivät ja illat siellä. Kirjastosta lähtevät portaat olivat kapeat ja ahtaat, eikä tornissa saanut asua paloturvallisuusmääräysten vuoksi. Cecilia oli sisustanut huoneen mieleisekseen, ja kirjoittamattoman säännön mukaan isä ei koskaan tullut sinne.

Tornihuoneen jokaisella seinällä oli ikkuna. He menivät katsomaan etelään antavasta ikkunasta. Kuolleen miehen ympärille kerääntyneet ihmiset olivat lähteneet rannalta, ja pian nousuvesi pyyhkisi kaikki jäljet pois.

”Anteeksi se mitä sanoin”, Leo sanoi.

Cecilia kääntyi katsomaan häntä.

”Ai mikä?”

”Kun sanoin että täällä on ennenkin hukkunut ihmisiä”, Leo sanoi. ”En tiennyt, että se oli sinun äitisi joka hukkui täällä viime vuonna.”

”Ei se mitään”, Cecilia vakuutti. ”Minä en tiennyt, että se oli sinun äitisi joka oli tulossa tänne töihin.”

”Mitä äidillesi tapahtui?”

Une vastasi. ”Kukaan ei tiedä”, hän sanoi ja osoitti seinälle kiinnitettyjä lehtileikkeitä. ”Hän vain katosi yhtenä iltana. Hänet löydettiin vasta viikkoa myöhemmin.”

Leo meni katsomaan leikkeitä.

”Onko tämä äitisi?” Hän osoitti lehtikuvaa naisesta, jonka hymy paljasti valkoiset hampaat. Naisella oli kirkkaat siniset silmät ja vaaleat hiukset,

jotka laskeutuivat loivina kiharoina harteille.

”Hän on kaunis”, Leo sanoi, kun Une nyökkäsi.

Cecilia punastui. Kaikki sanoivat, että hän muisuttu äitiään. Eikä pelkästään ulkoisesti. Hän soitti pianoa aivan kuten äiti, ja seinille ripustetut piirustukset, jotka näyttivät pieniltä taideteoksilta, olivat hänen kynästään.

”*Outo katoamistapaus*”, Leo luki ääneen.

Artikkeli oli päivätty 30. heinäkuuta edellisenä vuonna.

Venepoukamassa sijaitsevan täysihoitola Helmen toisesta omistajasta tehtiin katoamisilmoitus keskiviikkoiltana rantahotellin kesäjuhlien päätyttyä. Kadonneen etsinnät aloitettiin torstaiaamuna. 34-vuotias Iselin Gaathe nähtiin viimeisen kerran hieman puolenyön jälkeen. Henkilökunta ja vieraat etsivät pidettyä hotellinjohtajaa useita tunteja ennen kuin katoamisesta ilmoitettiin poliisille.

Leo Bastin katse siirtyi lehtileikkeeseen, jonka otsikko oli *Kadonnut jäljettömiin*. Tekstissä ei ollut muuta tietoa kuin se, ettei poliisilla ollut mitään vihjeitä Iselin Gaathen olinpaikasta. Viimeisen lehtileikkeen kuvassa neljä miestä nosti paareja kivikosta. Paarit oli peitetty paksulla viltillä, mutta silti näki että alla oli ihminen. Paarien laidan yli roikkui punainen mekonhelma, joka viisti kiviä. Lehtijuttu kertoi, että kävelyllä ollut mies oli löytänyt kadonneen Iselin Gaathen merestä. Poliisin mukaan kyseessä oli hukkumisonnettomuus.

”Tiedämme vain sen, ettemme tiedä mitä tapahtui”, Une sanoi.

Cecilia halusi vaihtaa puheenaihetta.

”Saanko nähdä ne valokuvat?” hän kysyi.

”Mitkä valokuvat?” Leo sanoi.

”Ne jotka otit kuolleesta miehestä kännykällä.”

Leo otti puhelimen esiin. Siinä oli iso näyttö. Une kumartui katsomaan heidän välistään.

”Kukahen mies on?” Une ihmetteli, kun Leo oli naputellut kuvan esiin.

Cecilia pidätti henkeään. Jalanjäljet näkyivät kuvassa. Valokuva oli otettu ennen kuin kaikki uteli-aat tulivat rannalle, ja hän erotti jäljet juuri ja juuri ruudulta.

”Voitko suurentaa kuvaa?” hän kysyi.

Leo hipaisi näyttöä kahdella sormella, ja osa kuvasta suureni kaksinkertaiseksi.

”Tietokoneella voi suurentaa enemmän”, Leo sanoi.

”Ei tarvitse”, Cecilia sanoi.

Hiekassa näkyi selvästi jalanjäljet. Joku oli kävellyt rannalla kuolleen miehen kohdalle, pysähtynyt ja kiertänyt ruumiin.

”Joku oli siellä ennen minua”, Cecilia sanoi. ”Joku joka ei tehnyt ilmoitusta ruumiista vaan jatkoi matkaa.”

”Outoa”, Une huomautti. ”Kuka se on voinut olla?”

Leo selasi muita kuvia.

”Ehkä se oli hän”, Leo sanoi ja osoitti tummaa hahmoa kalliolla. Se näytti pieneltä verrattuna rannalla seisoviin ihmisiin, mutta kuvasta näki että mies piti kiikareita silmillä.